

וְעַל זֶה יִשְׂרָאֵל לִמְטָה מִבִּיאִים לָהּ הָאָרֶה בְּלַחֲשֵׁהּ, מִמְקוֹר שְׁלֹמְעֵלָה, וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

וְהַמְקוֹם שֶׁנִּקְרָא שָׁמַיִם מֵעִד בָּהֶם. וְעַל כֵּן עִי"ן וּדל"ת גְּדוּלוֹת, לַהֲיִוֹת עֲדִים. שָׁמַיִם, שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים ל) הַעֲדַתִּי בְכֶם הַיּוֹם אֵת הַשָּׁמַיִם, זֶה יַעֲקֹב, מְקוֹם הַשָּׁמַיִם. וּמִנֵּיין שֶׁהִיא מֵעִידָה? שְׁפָתוֹב וְאֵת הָאָרֶץ. וְכַתוּב (תְּהִלִּים פט) כִּי־רַח יִפּוֹן עוֹלָם וָעֶד בַּשַּׁחַק נֶאֱמָן.

וְכַאֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל בַּשְּׁלֹמוֹת כִּמוֹ שֶׁהָיוּ (בְּרָאוֹי), עֲדִים שְׁלֵמִים מֵעִידִים בָּהֶם, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, וּבִאֲוֹתוֹ הַזְמָן שׁוֹפֵעַ הַטַּל שְׁלֹמְעֵלָה מִמְקוֹם הַעֲתִיק. מִתִּי? כִּשְׁהֶם בִּיחֻוד. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שִׁיר ה) שְׂרָאֲשִׁי נִמְלָא טַל. חֲשַׁבּוֹן טַל: יְהו"ה אֶחָד. הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. שְׁבִאוֹתָהּ הַשְּׁעָה יִהְיוּ בְּרָאוֹיִים יִשְׂרָאֵל לְטַל.

וְיִשְׂרָאֵל שֶׁמִּכִּירִים אוֹתָם, הֵם מִיחֻדִּים אוֹתָם פְּעָמִים בְּיוֹם - אֶחָד בְּצַד הַיּוֹם, וְאֶחָד בְּצַד הַלַּיְלָה.

וּמִהַטֵּר הַהוּא עֲתִידִים הַמֵּתִים לְהַחֲיוֹת לְעוֹלָם הַבָּא. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (דְּנִיאל יב) וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי אֲדַמַּת עֶפְרַיִם יִקְיִצּוּ. מִיִּשְׁנֵי - כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שִׁיר ה) אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עַר וְכו', הַמְקוֹם שֶׁל לִבִּי. קוֹל דוּדֵי - הַמְקוֹם שֶׁנִּקְרָא קוֹל, וְזֶה יַעֲקֹב. שְׂרָאֲשִׁי נִמְלָא טַל - הַיְנוּ בְּרֻכּוֹת שָׁמַיִם, שְׁבִאִים לְמִקְוֵם הַזֶּה שֶׁנִּקְרָא שָׁמַיִם, כִּשְׁהוּא בִּיחֻוד עִם הַנִּקְבָּה, וְתִקּוּם מִן הַעֶפְרַיִם.

וְכַאֲשֶׁר יִצְחָק בְּרַךְ אֵת יַעֲקֹב, אָמַר (בְּרָאשִׁית כז) וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם, מִשׁוּם שֶׁרָאָה שֶׁיַּעֲקֹב יוֹרֵשׁ אֵת הַמְקוֹם הַהוּא. הָאֱלֹהִים - זֶה הָאֵם הַעֲלִיּוֹנָה. שֶׁמְעַטְרַת אוֹתוֹ בַּעֲטֻרוֹת

וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, מִיִּיתִין לָהּ נְהִירוֹ בְּלַחֲשֵׁוֹ, מִמְבוּעָא דְלַעֲיִלָא, וְאוֹמְרִין בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

וְאֵתֵר דְּאִיקְרֵי שָׁמַיִם אֶסְהִיד בְּהוּן. וְעַל דָּא עִי"ן וּדל"ת אִינוּן רַבְרַבִּין, לְמַהְוֵי סְהַדִּין. שָׁמַיִם, דְּכַתִּיב (דְּבָרִים ל יט) הַעֲדַתִּי בְכֶם הַיּוֹם אֵת הַשָּׁמַיִם, דָּא יַעֲקֹב, אֲתָרָא דְשָׁמַיִם. וּמִנָּא לָן דְּאִיהִי אֶסְהִידַת. דְּכַתִּיב וְאֵת הָאָרֶץ. וְכַתִּיב (תְּהִלִּים פט לח) כִּי־רַח יִפּוֹן עוֹלָם וָעֶד בַּשַּׁחַק נֶאֱמָן.

וְכַר יִשְׂרָאֵל בַּשְּׁלִימוֹ בְּדַהוּוֹ (בְּדַהוּוֹ), סְהַדִּין שְׁלִימִין סְהַדִּין בְּהוּ, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, וּבְהַהוּא זְמַנָּא נְגִיד טַלָּא דְלַעֲיִלָא, מֵאֲתָרָא דְעֲתִיקָא. אִימַתִּי, כִּד אִינוּן בִּיחֻודָא. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (שִׁיר ה ב) שְׂרָאֲשִׁי נִמְלָא טַל. חוֹשֶׁבֶן (דְּנִיאל ע"א) ט"ל: יְהו"ה אֶחָד. קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל. דְּבַהַהוּא שְׁעֵתָא אֲתַחֲזוּן יִשְׂרָאֵל לְטַלָּא.

וְיִשְׂרָאֵל דִּידְעִין בְּהוּן, אִינוּן מִיחֻדִּין לֹוֹן תְּרֵי זְמַנֵּי בְיוֹמָא. חַד בְּסִטְרָא דִּימְמָא, וְחַד בְּסִטְרָא דְלַיְלָא.

וּמִהַהוּא טַלָּא, זְמַנֵּין מִיִּתְיִיא לְאַחֲיָא לְעֵלְמָא דְאַתִּי. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (דְּנִיאל יב ב)

וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי אֲדַמַּת עֶפְרַיִם יִקְיִצּוּ. מִיִּשְׁנֵי, כְּמָה דְאַתָּ אָמַר, (שִׁיר ה ב) אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עַר וְכו', אֲתָרָא דְלִבִּי. קוֹל דוּדֵי, אֲתָרָא דְאִיקְרֵי קוֹל, וְדָא יַעֲקֹב. שְׂרָאֲשִׁי נִמְלָא טַל, הַיְנוּ בְּרֻכּוֹת שָׁמַיִם, דְּאֲתִינִין מִלַּעֲיִלָּא לְהֵאִי אֲתָרָא דְאִיקְרֵי שָׁמַיִם, כִּד אִיהוּ בִּיחֻודָא עִם נוֹקְבָא, וְתִיקוּם מֵעֶפְרָא.

וְיִצְחָק כִּד בְּרִיךְ לִיה לְיַעֲקֹב, אָמַר, (בְּרָאשִׁית כז כח) וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם. בְּגִין דְּחָזָא דִּיעֲקֹב יְרִית הַהוּא אֲתָרָא. הָאֱלֹהִים, דָּא

עליונות, להתחבר עם הגבירה. וכשמגיע הטל הזה לזעיר, מצד הצפון נקרא, ומצד הדרום שופע, עד שמגיע לכסא הכבוד. וכשמגיע לכסא הכבוד, המקום שנקרא ארץ, אזי צד הצפון שאוחז בו נקדש ונעשה שלג, ובו נברא העולם. ועל זה התעוררו הראשונים, מהיכן העולם נברא? משלג שתחת כסא הכבוד.

ועל כך העולם אינו עומד בדיון, עד שמתעוררים רחמים. זהו שפתיב (תהלים ט) השמים מספרים כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקיע. זה הרקיע שבו תלויים כל האורות והכוכבים, וזה צדיק שמשפיע אותם למקום הזה של כבוד.

יום ליום יביע אמר (שם), מי זה יום ליום? זה השמים והרקיע. ולילה ללילה יחיה דעת - המקום הזה שנקרא לילה, משפיע לגבריאל שנקרא לילה, מה שקבל מהמקום שנקרא דעת, והוא (משלי כד) הון יקר ונעים, שגנו דעתו במקום הלילה. וגבריאל קבל משם, והוא שנקרא לילה, ומשפיע לתחתונים (ישעיה יא) רוח דעת ויראת ה'.

אין אמר ואין דברים (תהלים ט) - משום שהכל בלחש. בכל הארץ יצא קום - זה הקו האמצעי שמשפיע לארץ הזו. חזר פרש מי השמים? זה השמש. והוא פחתן יצא מחפתו - זו (שיר א) העטרה שעטרה לו אמו.

ישיש כגבור לרוץ ארח (תהלים ט) להאיר ללבנה. מה זה ישיש כגבור? משום שצד הגבירה מתעורר בצד ההוא. (שם) מקצה השמים מוצאו - זה הראש של הכל. ותקופתו על קצותם, משום שהוא מקיף לכל, (שמות כו) מכריח מן הקצה אל הקצה.

אימא עילאה. דעטרא ליה בעיטרין עילאין, לאזהווגא במטרוניתא.

וכד מטי האי טלא לזעירא, מסטרא דצפון אגליד. ומסטרא דדרום נגיד. עד דמטי לכסא הכבוד. וכד מטי לכסא הכבוד, אתרא דאיקרי ארץ, פדין סטרא דצפון דאחיד ביה, אגליד ויתעביד שלג, וביה אתברי עלמא. ועל דא איתערו קמאי, עולם מהיכן אתברי, משלג שתחת כסא הכבוד.

ועל דא בדינא לא קאים עלמא, עד דאתערו רחמי. הדא הוא דכתיב, (תהלים יט ב) השמים מספרים כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקיע. דא רקיע, דביה תליין כל נהורין וכוכבייא. ודא צדיק, דאנגיד לון להאי אתר דכבוד.

יום ליום יביע אמר, מאן יום ליום, דא שמיא ורקיע. ולילה ללילה יחיה דעת, האי אתרא דאיקרי לילה אנגיד לגבריאל דאיקרי לילה. מאי דקביל מאתרא דאיקרי דעת. והוא הון יקר ונעים, דגניז דעתיה, בהאי אתרא דלילה. וגבריאל קביל מתמן, והוא דאיקרי לילה, ואנגיד לתתאי רוח דעת ויראת ה'.

אין אמר ואין דברים, בגין דכלא בלחישו. בכל הארץ יצא קום, דא קו האמצעי, דאנגיד להאי ארץ. הדר פריש מאן שמים, דא שמש. והוא פחתן יוצא מחפתו, דא עטרה שעטרה לו אמו.

ישיש כגבור לרוץ אורח, לאנהרא לסיהרא, מהו ישיש כגבור. בגין דסטרא דגבורה איתער בההוא זמנא. מקצה השמים מוצאו, דא רישא דכולא. ותקופתו על קצותם, בגין דהוא מקיף לכולא, מכריח מן הקצה אל הקצה.

וְאִין נִסְתָּר מִחֲמַתּוֹ, הַיִּינוּ דְכָתִיב (ירמיה כג כד) אִם יִסְתֵּר אִישׁ בְּמִסְתָּרָיו. תּוֹרַת ה' תְּמִימָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה נא) נִשְׁבַּע ה' צְבָאוֹת בְּנַפְשׁוֹ. מְשׁוּם שֶׁהוּא הַתְּקִין אוֹתָהּ עַל תְּקוּנָתָהּ, וַיֵּשֶׁב בְּבֵיתָהּ, וַיִּזְן אוֹתָהּ בְּכָל מָה שֶׁהֲצַטְרִיכָהּ, וְעַל כֵּן מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ.

עֲדוּת ה' נְאֻמָּנָה (תהלים ט) - זֶה מְקוּמוֹ שֶׁל יוֹסֵף, שֶׁנֶּקְרָא עֲדוּת. לְמָה נְאֻמָּנָה? מְשׁוּם שֶׁהוּא הַמְּקוֹם שֶׁמְאִיר, שֶׁלֹּא יִכְזְבוּ מִימֵיו. מְחַפְּיֵמַת פְּתִי - הַמְּקוֹם שֶׁאֵין לוֹ דַּעַת, הוּא מְחַפְּיֵמַת אוֹתָהּ בְּאוֹתָהּ חֲכָמָה קְטָנָה שֶׁקְּבֵלָה מִמֶּנּוּ, וּפְרָשׁוּהָ, וּמְנָה אוֹתָהּ לְפָרְנָס אֵת הָעוֹלָם, וְנוֹתְנַת לְמִי שֶׁאֵין לוֹ זְכוּת מִשְׁלוֹ.

פְּקוּדֵי ה' (שם) - אוֹתָם הַתְּלוּיִים מְאוֹתָהּ שֶׁבִּידָה הַפְּקוּדֵי כָּל גְּנוּזֵי הַמְּלָךְ, וְעַל כֵּן יִשְׁרִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לב ד) צְדִיק וְיִשָּׁר הוּא. וְצִדֵּק נִקְרָא כֹּהֵן. מְשֻׁמְחֵי לֵב - שְׂמֻחָה זֹאת כְּנִסְתּוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמִתִּי הִיא בְּשֻׁמְחָה? בְּזִמְנֵי שֶׁמִּתְחַבְּרַת עִם לֵב הַשָּׁמַיִם.

מְצוֹת ה' בְּרָה - אֲזִי נַעֲשִׂית מְצוּהָ בְּרָה. בְּרָה בְּרָאשׁוֹנָה נִקְרָאת מְצוּהָ, וְכַעַת שְׁשׁוּרָה עָלֶיהָ תּוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב, נִקְרָאת מְצוּהָ בְּרָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שירא) בְּרָה פְּחֻמָּה, וְצִדִּיק וְצִדֵּק בְּשֻׁקוֹל אֶחָד.

מְאִירַת עֵינַיִם - (זכריה ד) עֵינֵי ה' הֵמָּה מְשׁוּטְטִים. מָה הַטַּעַם מְאִירַת? בְּרָאשׁוֹנָה מְאִירַת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בראשית א) יְהִי מְאִירַת בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם. וּכְשֶׁרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם הִגָּה מְאִיר לָהּ, הִיא מְאִירָה, שֶׁנוֹסְפָה בָּהּ יוֹד, אוֹרוֹ שֶׁל הַצְּדִיק וּפְרִישַׁת שְׁלוֹמוֹ, וְאֵז הוּא בְּגִדְל רַב. וּמִתִּי הִיא בְּרָה? כְּשֶׁנִּכְלָלַת הַזְּכָר עִם הַנְּקֵבָה.

וְאִין נִסְתָּר מִחֲמַתּוֹ, הַיִּינוּ דְכָתִיב (ירמיה כג כד) אִם יִסְתֵּר אִישׁ בְּמִסְתָּרָיו. תּוֹרַת ה' תְּמִימָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית כה כד) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה נא יא) נִשְׁבַּע ה' צְבָאוֹת בְּנַפְשׁוֹ. בְּגִין דְּהוּא אֶתְקִין לָהּ עַל תְּיִקוּנָתָהּ, וַיֵּשֶׁב בְּבֵיתָהּ דִּילָהּ, וַיִּזְן לָהּ בְּכָל מָה דְּאֲצַטְרִיכָא, וְעַל דָּא מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ.

עֲדוּת ה' נְאֻמָּנָה, דָּא אֶתְרָא דְיוֹסֵף, דְּאֶקְרִי עֲדוּת. אֲמַאי נְאֻמָּנָה. בְּגִין דְּהוּא אֶתְרָא דְנִהְרָא, דְּלֹא יִכְזְבוּן מִימֵוֵי. מְחַפְּיֵמַת פְּתִי, אֶתְרָא דְלִית לֶיהָ דַּעַתָּא הוּא מְחַפְּיֵמַת לָהּ, בְּהִיוּתָהּ חֲכָמָה זְעִירָא דְקַבִּילִית מְנִיָּה וְאוֹקְמוּהָ, וּמְנִי לָהּ לְפָרְנָסָא עַלְמָא. וַיְהִיבָא לְמֵאן דְּלִית לֶיהָ זְכוּתָא מְדִילֶיהָ.

פְּקוּדֵי ה', אֵינוֹן דְּתִלְיִין מַהֲהִיא דְּאֶתְפַּקְדָן בִּידָה כָּל גְּנוּזִין דְּמִלְפָּא, וְעַל דָּא יִשְׁרִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לב ד) צְדִיק וְיִשָּׁר הוּא, וְצִדֵּק אֶיקְרִי הַכִּי. מְשֻׁמְחֵי לֵב, שְׂמֻחָה, דָּא כְּנִסְתּוֹת יִשְׂרָאֵל. וְאִימְתִי הִיא בְּחֻדוּהָ. בְּזִמְנָא דְּאֶתְחַבְּרַת בְּלֵב הַשָּׁמַיִם.

מְצוֹת ה' בְּרָה, כְּדִין אֶתְעַבִּידַת מְצוּהָ בְּרָה. בְּקַדְמִיתָא אֶקְרִי מְצוּהָ, הַשְּׂתָא דְשְׂרִיא עָלֶיהָ תּוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב, אֶקְרִי מְצוּהָ בְּרָה. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ש"ש ו י) בְּרָה פְּחֻמָּה. וְצִדִּיק וְצִדֵּק בְּשֻׁקוֹלָא חֶדָּא.

מְאִירַת עֵינַיִם. (זכריה ד) עֵינֵי ה' הֵמָּה מְשׁוּטְטִים. מְאִי טַעַמָּא מְאִירַת. בְּקַדְמִיתָא מְאִירַת, דְּכָתִיב (בראשית א יד) יְהִי מְאִירַת בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם, וְכֵד הֵאִי רָקִיעַ הַשָּׁמַיִם אֲנִהְיִר לָהּ, אִיְהִי מְאִירַת, דִּיּוֹד אִיתּוֹסֵף בָּהּ נִהְיִירוֹ דְּצִדִּיק, וּפְרִישׁוֹ דְּשְׁלָמָא דִּילֶיהָ, כְּדִין הוּא בְּרַבּוֹ סְגִיָּא. וְאִימְתִי הִיא בְּרָה, כֵּד אֶתְפַּלְלִית דְּכַר וְנוֹקְבָא.